

mentele vragen aanvatten. Het mechanisme van fluoridewerking, het mechanisme in de plaque, tandsteenvorming (Houwink), cariës in vitro (polarisatiemicroscopie (Houwink), microdensitometrie, microradiografie (Groeneveld), cariës en voeding (b.v. yoghurt, Fick) kwamen vanzelf op het programma. Toen Backer Dirks in 1960 lector en in 1965 hoogleraar werd, kon in de afdeling Preventieve tandheelkunde in samenwerking met de werkgroep aan deze fundamentele aspecten nog meer aandacht worden besteed: glycogeenstapeling en zuurvorming door mondstreptococci (Van Houte); herontdekking van *Streptococcus mutans* (De Stoppelaar, De Moor, 1967) al was Carlsson hiermee iets eerder. Ook het onderzoek van de antigeenstructuur van mondstreptococci en van het immunologisch verweer in de mond (Huis in 't Veld) kwamen aan de orde. De moeilijke anaërobe gingivale flora werd met succes door van Palenstein Helderman bewerkt. Reeds spoedig rees bij Backer Dirks het besef dat alle wetenschappelijke resultaten vruchteloos zijn als de bevolking ze niet gebruikt. Reeds toen in Tiel de eerste effecten van de fluoridering duidelijk werden, startte hij (met Van der Ban, Wageningen) een onderzoek naar het menselijke gedrag ten aanzien van de gezondheid van mond en gebit. Dit groeide later uit tot een groter project waarbij werd nagegaan of door voorlichting gedragsbeïnvloeding kon worden bereikt en preventieve maatregelen effectief konden

worden gemaakt (Kalsbeek, Akveld). Een soortgelijk project is de stichting 'Studont', waar naast tandheelkundige verzorging geprobeerd wordt studenten tandbewust te maken, zodat zij een bijdrage kunnen leveren aan preventie van eigen cariës en parodontopathieën. Toch werd het fluoride nog niet geheel verlaten. De fluoridebepalingen ten behoeve van Ethiopië, het osteoporosevraagstuk en het epidemiologisch onderzoek in Nederland staan nog steeds onder zijn leiding. De vakgroep Preventieve tandheelkunde en de TNO-werkgroep raakten tenslotte gescheiden. De vakgroep werkt thans aan een groot project waarbij met alle in de loop der jaren ontwikkelde methodieken een grootscheepse analyse wordt uitgevoerd van groepen met veel en weinig cariës en van de zeer zeldzame cariësvrijen, in de hoop de factoren die de weerstand tegen cariës bepalen op te sporen. Vanaf 1943 werkte Backer Dirks mee aan het onderwijs aan tandheelkundige studenten. Zijn preventieve instelling maakte dat hij grote betekenis aan de basisvakken toekende. Toen in 1947 het tandheelkundig onderwijs universitair werd, zette hij er zich geheel voor in. Overtuigd van de betekenis van zelfwerkzaamheid van de student werden met energie en interesse en met veel humor naast de colleges en (bacteriologische) practica, scripties en colloquia georganiseerd. De klacht 'alles wordt tegenwoordig bij de bacteriologie behandeld' was tegelijk een compliment.

Zijn uitspraak: 'kinderen zijn gemakkelijk te krijgen' (voor gebitsonderzoek) kwam als collegebloempje in de almanak. De comprimering van het tandheelkundig curriculum perkte de mogelijkheden sterk in. Toch bleef Backer Dirks nieuwe onderwijsactiviteiten entameren. Het onderwijs aan mondhygiënisten en het Studentproject zijn slechts enkele voorbeelden. Soms wilde hij te veel misschien. De relatieve betekenis die de Tandheelkundige Faculteit aan het onderwijs in de Preventieve tandheelkunde hechtte, verdreef hem soms.

Wat wij aan Otto Backer Dirks danken, danken wij aan Els, zijn echtgenote. Zij was de milieufactoor die alles mogelijk maakte. Late nachten, plotselinge reizen, geïmproviseerde ontvangsten, te laat voorbereide vacaties. Met een intense liefde heeft zij hem geholpen zijn wetenschappelijke en zijn vaderlijke taak beide te vervullen.

Backer Dirks was altijd bezig en had nooit tijd, soms tot wanhoop van zijn medewerkers. Hij kwam bijna steeds te laat voor de trein; als hij echt te laat was, was ook de trein te laat. Dit is het geluk dat alleen hen in de schoot valt, die daar niet al met de handen in zitting. Daarom was er ook nooit tijd voor een gewone promotie. Materiaal was er genoeg. Het huidige doctoraat is met ere verdiend.

K. C. Winkler

BERICHTEN

Buitenland

NOORWEGEN

Professor Nygaard-Östby overleden

Op 9 juni 1977 is Prof. Dr. B. Nygaard-Östby overleden. Hij promoveerde in 1939 te Oslo op een proefschrift getiteld: 'Über die Gewebsveränderungen im apikalen Parodontium des Menschen nach verschiedenartigen Eingriffen in den Wurzelkanälen' en heeft zich sindsdien met onderwijs en onderzoek op het gebied van de endodontie, grote verdiensten verworven voor de ontwikkeling van dit onderdeel van de tandheelkunde. Door talloze publikaties en een leerboek zal zijn naam onvergetelijk blijven.

Binnenland

PROMOTIE

A. H. Stolk

Op vrijdag 16 september 1977 promoveerde de heer A. H. Stolk (Amsterdam) tot doctor in de Geneeskunde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, op een proefschrift getiteld: 'Morphological changes of the interdental gingiva'. Promotor was Prof. Dr. C. O. Eggink, copromotor Prof. Dr. Ir. J. H. van Bommel, buitengewoon hoogleraar in de Medische informatica, terwijl Dr. T. Pilot als co-referent optrad.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE GRONINGEN

Aankondiging programma 27 oktober 1977

Op donderdag 27 oktober a.s. zal een klinische avond worden gehouden in de collegezaal Tandheelkunde-Verloskunde, Antonius Deu-

singlaan 1 te Groningen. Aanvang 20.00 uur precies.

Programma:

L. J. van Dijk: De invloed van extractie op het parodontium van het buurelement.
Dr. A. S. H. Duinkerke: Xeroradiografie in de tandheelkunde. Margriet Hoff: 'De tand des tijds thans.'

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE ZWOLLE

Aankondiging programma 1 november 1977

Op donderdag 1 november a.s. zal een klinische avond worden gehouden in de aula van het ziekenhuis 'De Weezenlanden' te Zwolle. Aanvang 20.00 uur.

Programma:

Dr. A. F. Kayser: De extractie in het kader van de restauratieve behandeling.
P. R. Semmelink: De extractie in het kader van de orthodontische behandeling.

Dr. A. V. van Gool: De extractie, techniek en complicaties.

SUBFACULTEIT TANDHEELKUNDE
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Aankondiging cursus Endodontie

Franklin S. Weine, D.D.S., M.S.D. (Professor and Director Postgraduate Endodontics, Loyola University, Illinois, U.S.A.) is bereid gevonden een cursus Endodontie te verzorgen op dinsdag 22 november 1977 aan de Subfaculteit Tandheelkunde van de Universiteit van Amsterdam, Louwesweg 1, Amsterdam (Slotervaart). De kosten van deelname bedragen f 80,—. Inlichtingen en inschrijfformulieren zijn te bevragen op bovengenoemd adres bij Mevr. Vera Bressers, vakgroep Cariologie en Endodontologie, of telefonisch: 020-156062, toestel 230.

Het programma, dat om 8.45 uur begint, omvat de volgende onderwerpen.

1. Endodontische spoedbehandelingen.
2. De vormgeving van het wortelkanaal: preparatietechnieken.
3. Apexificatie: niet-chirurgische behandeling van een onafgevormde wortelpunt van een gebitselement met een necrotische pulpa.
4. Periapicale chirurgie.
5. Behandelingen van 'endo-paro'-problemen

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland

* *Eerste vermelding*

1977

* *27 oktober*

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde-Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen.

* *29 oktober*

Najaarsvergadering Genootschap voor de Geschiedenis der Geneeskunde, Wiskunde, Natuurwetenschappen en Techniek, Zwolle. Inl. secretariaat: Mevr. M. Fournier, Helmhof 36, Alphen a/d Rijn.

* *1 november*

Klinische avond voor tandartsen in de aula van het ziekenhuis 'De Weezenlanden' te Zwolle. Aanvang 20.00 uur.

7 november

Klinische avond voor tandartsen in het gebouw van de Faculteit der Geneeskunde van de Vrije Universiteit, Van der Boechorststraat 7, Amsterdam (Buitenveldert). Aanvang 20.00 uur.

* *11 november*

Cursusdag 'Röntgenologie in de tandheelkun-

de'. Dr. G. J. van Hoytemastichting, Technische Hogeschool Twente, gebouw C.T., Enschede. Inl. secretariaat, postbus 89, Enschede, telefoon: 053-89 29 22.

22 november

Cursus Endodontie Franklin S. Weine D.D.S., M.S.D., Subfaculteit Tandheelkunde Universiteit van Amsterdam. Inl. Mevr. V. Bressers, Louwesweg 1, Amsterdam (Slotervaart), telefoon: 020-156062, toestel 230.

1 december

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

1978

30 januari-4 februari

7. Zahnärztlich-Kieferorthopädische Fortbildungstagung, Kitzbühel, Oostenrijk. Thema: 'Der frontale Engstand: Morphologie, Genese und Therapie.' Inl. Arbeitsgemeinschaft für Kieferorthopädie, Invalidenstr. 13/1/3, A-1030 Wien, Oostenrijk.

2 februari

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

* *20 februari*

Klinische avond voor tandartsen in de groene collegezaal van het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, De Uithof, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

9 maart

Voorjaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap.

22-23 maart

2e Congres European Prosthodontic Association, Leeuwenhorst-congrescentrum, Noordwijkerhout. Inl. K. van der Laan, vakgroep Prothetische tandheelkunde, Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, Utrecht.

6 april

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

14 april

Voorjaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum aan de Croeselaan te Utrecht.

30 april-2 mei

Ve Journées Françaises de Parodontologie, Biarritz, Frankrijk. Inl. Société Française de Parodontologie, 57 rue d'Amsterdam, 75008 Paris, Frankrijk.

* *22 mei*

Klinische avond voor tandartsen in de groene collegezaal van het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, De Uithof, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

1 juni

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

12-15 september

4th International Congress on Dentistry for the Handicapped, Londen, Engeland. Inl. Conference Office, Birmingham Dental Hospital, St. Chad's Queensway, Birmingham B4 6NN, Engeland.

25-30 september

IVth Congress of the European Association for Maxillo-Facial Surgery (E.A.M.F.S.), Venetië, Italië. Inl. Maxillo-Facial and Stomatology Department, 'S. Bortolo', Regional Hospital, 36100 Venetië, Italië.

25-30 september

66th Annual World Dental Congress of the F.D.I., Madrid, Spanje.

* *6 november*

Klinische avond voor tandartsen in de groene collegezaal van het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, De Uithof, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

10 november

Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum aan de Croeselaan te Utrecht.